

Socialförvaltningen
ÄldreförvaltningenDnr 3.1.1-473/2018
Dnr 3.5-534/2018**Handläggare**Socialförvaltningen
Paulina Slazak
Telefon: 08-508 252 47Äldreförvaltningen
Marita Sundell
Telefon:08-508 36 205**Till**Socialnämnden
2018-12-11Äldrenämnden
2018-12-11**Rapport avseende samverkan och
samhandläggning för personer över 65 år****Förvaltningarnas förslag till beslut**

Nämnderna godkänner rapporten avseende samverkan och samhandläggning för personer över 65 år.

Peter Svensson
tillförordnad förvaltningschef
SocialförvaltningenAnn-Christine Hansson
förvaltningschef
Äldreförvaltningen**Sammanfattning**

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen fick i budget 2018 i uppdrag av respektive nämnder att i samråd med stadsdelsförvaltningarna utreda hur samverkan och samhandläggning kan öka runt personer som fyllt 65 år.

Våren 2018 genomfördes en enkätundersökning vars syfte var att kartlägga stadsdelsförvaltningarnas samverkan och samhandläggning för personer som fyllt 65 år. Enkäten skickades till enhetschefer inom verksamhetsområdena socialpsykiatri, vuxen/missbruk, funktionsnedsättning, relationsvåld samt äldreomsorg. För att diskutera enkätresultaten hölls under hösten 2018 en workshop tillsammans enhetschefer från individ- och familjeomsorg och äldreomsorg.

Äldreförvaltningen
PlaneringsavdelningenStorforsplan 26
106 64 Stockholm
Telefon 08-508 36 205
Växel 08-508 36 200
marita.d.sundell@stockholm.se
stockholm.se

Sammanfattningsvis visar resultaten av enkäten och workshopen att samverkan och samhandläggning kan öka genom ökad kunskap om de olika verksamheternas ansvarsområden och kompetenser, förtydligande av handlägningsprocesser och väl implementerade gemensamma rutiner för samverkan och samhandläggning.

Bakgrund

Inom Stockholms stad finns en åldersgräns, 65 år, för ansvarsfördelningen mellan äldrenämndens och socialnämndens ansvarsområden.

Detta innebär att den enskildes ärende flyttas över från individ- och familjeomsorg (IOF) till äldreomsorg inför eller vid 65 årsdagen. Undantag är ärenden inom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) där ärendeansvaret i många fall kvarstår inom IOF även efter att den enskilde fyllt 65 år.

I februari 2017 godkände kommunfullmäktige utredningen *Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa, 2016* (Utl.2017:21). Här beslutades bland annat att vid en ansökan om stöd från en hemlös person, 65 år och äldre, ska en gemensam initial bedömning av individ- och familjeomsorg, funktionsnedsättning och äldreomsorg göras. Därefter utreder handläggare i samråd utifrån sina respektive kompetensområden.

I budget 2018 fick socialförvaltningen och äldreförvaltningen i uppdrag av sina respektive nämnder att i samråd med stadsdelsförvaltningarna utreda hur samverkan och samhandläggning kan öka runt personer som fyllt 65 år. Våren 2018 påbörjades utredningsarbetet och en arbetsgrupp tillsattes med utredare från socialförvaltningen samt strateger från äldreförvaltningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor och äldreförvaltningens planeringsavdelning.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 4 december, de fackliga organisationerna i äldreförvaltningens förvaltningsgrupp den 5 december och de fackliga organisationerna i socialförvaltningens förvaltningsgrupp den 6 december. Det gemensamma för socialnämnd, äldrenämnd och överförmyndarnämnd, rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 6 december.

Ärendet

Våren 2018 skickades en enkät till enhetschefer inom individ- och familjeomsorgens verksamhetsområden, enheten för hemlösa, äldreomsorgens beställarenheter samt Stockholms Trygghetsjour för att undersöka hur samverkan och samhandläggning sker runt personer över 65 år. Verksamheterna ekonomiskt bistånd och

verksamheter för nyanlända ingår inte i utredningen. Enkäten syftade också till att visa goda exempel på det arbete som redan görs inom staden men också att fånga upp utvecklingsområden. Under hösten 2018 arrangerades en workshop vars syfte var att diskuteras resultaten från enkäten.

Enkätensvaren och diskussionerna vid workshopen visade att det i hög grad finns rutiner för främst samverkan, däremot är samhandläggning mindre vanligt. Det finns en samsyn kring att samarbete och utbyte av information är grundläggande för en fungerande handläggning i de ärenden där flera verksamhetsområden är aktuella.

Samverkan

Flertalet svarade att samverkan främst blir aktuellt inför den enskildes 65 års dag då ärendet ska föras över från individ- och familjeomsorgens verksamheter till äldreomsorgen. Utöver detta påtalas behov av samverkan mellan individ- och familjeomsorg och äldreomsorg kring bland annat personer med psykisk ohälsa, missbruk, funktionsnedsättning samt personer i hemlöshet, områden där kompetens från berörda verksamhetsområden behövs för ett framgångsrikt arbete.

Samhandläggning

Enkätensvaren visar att samhandläggning sker i viss utsträckning mellan enheterna vuxen/missbruk och äldreomsorgen. Oftast handlar det om att äldreomsorgen utreder, beslutar om och beviljar insatser som rör exempelvis omvårdnad och service medan vuxen/missbruk ansvarar för de insatser som rör behandling och stöd för missbruket. Gemensamma kontinuerliga uppföljningar av rutinerna uppges vara av stor vikt.

Framgångsfaktorer för samverkan och samhandläggning

Sammanfattningsvis anger stadsdelsförvaltningarna följande förutsättningar som framgångsfaktorer för samverkan och samhandläggning:

- Organisatorisk närhet
- Gemensamma, väl implementerade rutiner för samverkan och samhandläggning.
- Tydliga processer och ansvarsfördelning, även fördelning av kostnadsansvar. Detta kan vara exempelvis rutiner som reglerar gemensamma besök, uppföljningar och vem som ansvarar för vilken insatstyp.
- Ökad kunskap om och användning av varandras kompetens utifrån varje handläggares verksamhetsområde.

Vid workshopen diskuterades även de svårigheter som uppstår när verksamheterna arbetar i olika moduler i det sociala systemet Paraplyet. Detta försvårar samhandläggning och handläggarna får inte en helhetsbild av ärendet eftersom beslut och journalföring sker i olika moduler som inte kommunicerar med varandra.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningarna gör bedömningen att föreliggande utredning inte har påverkan på enskilda ärenden därmed bedöms ärendet vara könsneutralt. Ärendet beskriver uteslutande hur stadsdelsförvaltningarnas olika verksamheter samverkar och samhandlar ansökningar om bistånd som berör flera verksamhetsområden.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

Förvaltningarna föreslår att nämnderna godkänner den bilagda rapporten avseende samverkan och samhandläggning för personer över 65 år.

Vid en analys av enkätsvar och diskussioner under den workshop som genomfördes i september 2018 framkommer att det bedrivs arbete på stadsdelarna för att hitta en fungerande samverkan och samhandläggning mellan individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen. Samverkan är mera vanligt än samhandläggning där ett mindre antal stadsdelsförvaltningar reglerat detta specifikt i sina rutindokument.

Många gånger fungerar arbetet väl men det förekommer bland annat svårigheter i ärenden som är komplexa. Inom verksamhetsområdena vuxen/missbruk och äldreomsorg med målgruppen äldre i hemlöshet blir behovet av samverkan och samhandläggning påtaglig. I utredningen *Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa, 2016* (Utl.2017:21) påtalas vikten av samverkan och samhandläggning men även den ekonomiska ansvarsfördelningen är beskriven. Socialförvaltningen och äldreomsorgen anser det angeläget att kommunfullmäktiges beslut i enlighet med utredningens förslag till samverkan, samhandläggning och ekonomisk ansvarsfördelning implementeras av stadsdelsförvaltningarna.

Ovan nämnda utredning ger framförallt vägledning om kostnadsfördelning mellan verksamheterna. Däremot behöver stadsdelsförvaltningarna själva konkretisera samverkan och samhandläggning med rutiner som beskriver gemensamma besök, uppföljningar m.m. Rutinerna behöver vara väl implementerade och

regelbundet aktualiseras och vid behov revideras.

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen vill framhålla vikten av att de olika verksamheternas ansvarsområden tydliggörs på liknande sätt inom stadsdelsförvaltningarna liksom kostnadsfördelningen i de gemensamma ärendena.

Samhandläggning i ärenden där behov finns är ett sätt att använda sig av respektive verksamhetsområdes kompetens som ökar förutsättningarna att se den enskildes behov ur ett helhetsperspektiv.

Bilaga

Rapport avseende samverkan och samhandläggning för personer över 65 år